

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра педіатрії № 1 із неонатологією

«УЗГОДЖЕНО»

Гарант освітньо-професійної
програми «Педіатрія»

Тетяна КРЮЧКО
« 31 » « 08 » 2022 року

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова вченої ради медичного
факультету №2

Денис КАПУСТЯНСЬКИЙ
Протокол від 31.08.2022 № 1

СИЛАБУС
Пропедевтика педіатрії
(назва навчальної дисципліни)

Обов'язкова навчальна дисципліна
(навчальна дисципліна обов'язкова/вибіркова)

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти
галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність	228 «Педіатрія»
кваліфікація освітня	магістр педіатрії
кваліфікація професійна	лікар
освітньо-професійна програма	«Педіатрія»
форма навчання	денна
курс(и) та семестр(и) вивчення навчальної дисципліни	III курс – 5-6 семестри

Силабус затверджено на засіданні
кафедри педіатрії № 1 із неонатологією
Зав. кафедри Світлана ЦВІРЕНКО

Протокол від 26 серпня 2022 № 1

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	Цвіренко Світлана Миколаївна, к.мед.н., доцент Гасюк Наталія Іванівна, к.мед.н., доцент Чернявська Юлія Ігорівна, к.мед.н., доцент
Профайл викладача (викладачів)	https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532) 68-74-28
E-mail:	pediatric1@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://pediatric-one.pdmu.edu.ua/

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 4 / 120, із них:

Лекції (год.) – 10

Практичні заняття (год.) – 60

Самостійна робота (год.) – 50

Вид контролю: підсумковий модульний контроль

Політика навчальної дисципліни

Важливою умовою успішного навчального процесу є особисте дотримання кожним здобувачем освіти другого (магістерського) рівня правил поведінки, прийнятих в Університеті та в суспільстві. Здобувач вищої освіти, як майбутній лікар, повинен мати високий рівень культури поведінки, поводити себе гідно, тактовно, зберігати витримку і самоконтроль. Здобувач магістерського рівня повинен вчасно приходити на заняття без запізнь, має бути одягнений у відповідну медичну форму (білий халат, змінне взуття та медична шапочка), приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття. Здобувач вищої освіти не повинен порушувати графік навчального процесу, допускати невиконання навчального та індивідуального планів без поважних на те причин. Протягом заняття здобувач вищої освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном та іншими засобами зв'язку і отримання інформації без дозволу викладача, займатися сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів вищої освіти та заважати викладачу. Здобувач магістерського рівня освіти, який допустив пропуски занять без поважної причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання.

Організація освітнього процесу за навчальною дисципліною «Пропедевтика педіатрії» на кафедрі педіатрії № 1 із неонатологією Полтавського державного медичного університету реалізується відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів <https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departament-npr/normativni-dokumenti>.

Проведення освітнього процесу за навчальною дисципліною «Пропедевтика педіатрії» в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії та ін.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема лекції та семінарські заняття проводяться з використанням платформи ZOOM, Google Classroom та ін.

Під час військового стану у разі надходження сповіщення про повітряну тривогу чи загрозу ракетного удару учасники освітнього процесу повинні організовано пройти до споруд цивільного захисту (згідно алгоритму дій) та перебувати в них до завершення тривоги. Освітній процес може завершуватися в укритті, а після відбою тривоги учасники можуть повернутися до навчальних приміщень і продовжити навчальний процес.

Опис навчальної дисципліни

Пропедевтика педіатрії – це навчальна дисципліна, що надає змогу здобувачам вищої освіти отримати знання з анатомо-фізіологічних особливостей дитячого організму, враховуючи основні закономірності фізичного та нервово-психічного розвитку дітей різних вікових груп. Здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни мають змогу оволодіти фізикальними методами обстеження: огляду, пальпації, перкусії, аускультатії внутрішніх органів і систем дитячого організму. Здобувачі вищої освіти отримують знання з семіотики основних захворювань органів та систем у дітей різних вікових груп та формують здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних

досліджень з оцінкою їх результатів, що в подальшому формує здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання. Вивчення пропедевтики педіатрії формує здатність до роботи з медичною документацією. Набуті таким чином спеціальні (фахові) компетенції здобувачі вищої освіти в подальшому використовують для роботи безпосередньо з пацієнтами.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити

Засвоєння навчальної дисципліни «Пропедевтика педіатрії» ґрунтується на попередньому вивченні здобувачами вищої освіти анатомії людини з особливостями дитячого віку, гістології, цитології та ембріології з особливостями дитячого віку, фізіології з особливостями дитячого віку, медичної біології, медичної хімії, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології й інтегрується з цими навчальними дисциплінами.

Постреквізити

Знання, уміння і навички отримані після вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика педіатрії», закладають основи вивчення здобувачами вищої освіти таких клінічних навчальних дисциплін, як педіатрія з дитячими інфекційними хворобами, клінічною імунологією та алергологією, внутрішня медицина, в т.ч. ендокринологія з особливостями дитячого віку. Формують уявлення про професійну відповідальність за своєчасне проведення профілактики захворювань, якості діагностики та лікування захворювань дітей різних вікових груп, а також раціональне вигодовування дітей різного віку.

Мета та завдання навчальної дисципліни:

- Метою вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика педіатрії» є формування вмінь застосовувати знання з пропедевтики педіатрії у процесі подальшого навчання і у професійній діяльності.

- Основними завданнями вивчення дисципліни «Пропедевтика педіатрії» є здобуття знань про:

Педіатрію як науку про здорову і хвору дитину

Періоди дитячого віку

Особливості фізичного та психомоторного розвитку дітей різного віку

Анатомо-фізіологічні особливості та методика обстеження органів і систем у дітей різного віку

Семіотику захворювань різних органів і систем у дітей

Раціональне вигодовування немовлят та дітей старших 1 року

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення дисципліни «Пропедевтика педіатрії». Згідно з вимогами Стандарту навчальна дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

- загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність спілкуватись іноземною мовою. Здатність використовувати міжнародні греко-латинські терміни, скорочення і кліше у фаховому усному й писемному мовленні.

ЗК11. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у

загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Навички опитування та клінічного обстеження дітей різних вікових груп.

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних, інструментальних досліджень та оцінки їх результатів з урахуванням вікових нормативних показників.

СК3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

СК4. Здатність до визначення необхідного режиму навчання, праці, відпочинку здорових дітей та при лікуванні захворювань.

СК5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.

СК6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.

СК7. Здатність до діагностування невідкладних станів в дорослій та дитячій популяції.

СК8. Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги дорослим та дітям.

СК11. Навички виконання медичних маніпуляцій.

СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

СК16. Здатність до ведення медичної документації.

СК19. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря-педіатра, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

СК20. Здатність до проведення заходів щодо організації та інтеграції надання медичної допомоги дитячому населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

СК21. Здатність створювати й впроваджувати науково-дослідні проекти в системі охорони здоров'я.

СК22. Наслідування принципів дотримання фахової та академічної доброчесності з усвідомленням відповідальності за достовірність представлених наукових результатів.

Програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН1. Володіти фундаментальними знаннями з базових та клінічних біомедичних наук у сфері професійної діяльності. Вміти здійснювати фахову діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань для здійснення безперервного професійного розвитку.

ПРН3. Знати будову, особливості функціонування окремих органів і систем у дорослих та дітей різного віку в цілому в нормі, при розвитку патологічних процесів, захворювань; вміти використовувати набуті знання в подальшому навчанні та у практичній діяльності лікаря.

ПРН4. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез життя і захворювання, спадковий анамнез в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, в тому числі з урахуванням вікових особливостей хворого.

ПРН5. Призначати й аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні). Оцінювати інформацію з метою проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2), використовуючи знання про дитину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень відповідно віку (за списком 4).

ПРН6 Виділяти та фіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1); встановлювати найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2) з подальшим визначенням характеру (консервативне, оперативне) та принципів лікування хворих при захворюваннях (за списком 2).

ПРН8. Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини відповідно до існуючих діагностично-лікувальних алгоритмів та діючих рекомендацій, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, з наступним моніторингом розвитку дитини та наданням рекомендацій з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організацією проведення профілактичних щеплень за календарем.

ПРН9. Виділяти невідкладний стан потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану дитини за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, в закладі охорони здоров'я), у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації, у польових умовах, в умовах

нестачі інформації й обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про дитину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН12. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про будову його органів та систем, анатоμο-фізіологічні та вікові особливості, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

ПРН13. Оцінювати загальний стан вагітної, роділлі та породіллі в умовах закладу охорони здоров'я на підставі анамнестичних даних, загального огляду, бімануального, зовнішнього та внутрішнього акушерського обстеження. Визначати перинатальні фактори ризику, тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Володіти навичками консультування з питань планування сім'ї, підбору метода контрацепції, пренатальної діагностики спадкової патології, медико-генетичного консультування.

ПРН15. Знаходити необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію в професійній діяльності. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН16. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг.

ПРН17. Готувати річний звіт про особисту виробничу діяльність, використовуючи офіційні облікові документи, за узагальненою формою в електронній та паперовій формах; вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення (історію розвитку дитини, контрольну карту диспансерного спостереження, карту амбулаторного/стаціонарного хворого, історію хвороби, індивідуальну карту ведення вагітної, обмінну карту, історію пологів, санаторно-курортну карту, листок непрацездатності, документацію для МСЕК тощо), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

ПРН18. Проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань; оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я.

ПРН21. Зрозуміло представляти власні знання, висновки та аргументи з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН23. Досліджувати обсяги та результативність діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я в динаміці та при співставленні їх з середньо статичними і кращими в сфері діяльності. Проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини. Приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги.

ПРН24. Організовувати роботу медичного персоналу в команді, підрозділі, закладі. Взаємодіяти з колегами у своєму закладі та в інших закладах охорони здоров'я, підлеглими та керівниками; організовувати взаємодію з організаціями та установами поза сектором охорони здоров'я; формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів.

ПРН25. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомami саморегуляції та самоконтролю. Формувати цілі та визначати структуру особистої діяльності на підставі результату аналізу певних суспільних та особистих потреб.

ПРН27. Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.

ПРН28. Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклуються) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

По завершенню вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

1. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з

пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитовидної та грудних залоз);
- оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дитини;
- обстежувати стан серцево-судинної системи (огляд і пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перкуторних меж серця та судин, аускультация серця та судин);
- обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки й верхніх дихальних шляхів, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легені);
- обстежувати стан органів черевної порожнини (огляд живота, пальпація та перкусія кишок, шлунку, печінки, селезінки, пальпація підшлункової залози, нирок, органів малого тазу, пальцеве дослідження прямої кишки);
- обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація);
- обстежувати стан нервової системи;
- обстежувати стан сечостатевої системи;
- оцінювати стан внутрішньоутробного розвитку плода за даними розрахунку маси плоду та аускультация його серцебиття.

2. Призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного або синдромного діагнозу, за стандартними схемами, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

3. Оцінювати інформацію щодо діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про людину, її органи й системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень; знати алгоритм діагнозу в умовах закладу охорони здоров'я.

4. Призначити необхідний режим при лікуванні захворювання, в умовах закладу охорони здоров'я та вдома у хворого, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

5. За умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу вести медичну документацію щодо пацієнта (заповнювати медичну карту стаціонарного хворого, лист лікарських призначень, амбулаторну карту тощо), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів. Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі медичного персоналу, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.

вміти:

1. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя, збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитовидної та грудних залоз).

- оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дитини;
- обстежувати стан серцево-судинної системи (огляд і пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перкуторних меж серця та судин, аускультация серця та судин);
- обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки й верхніх дихальних шляхів, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легені);
- обстежувати стан органів черевної порожнини (огляд живота, пальпація та перкусія кишок, шлунку, печінки, селезінки, пальпація підшлункової залози, нирок, органів малого тазу, пальцеве дослідження прямої кишки);
- обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація);
- обстежувати стан нервової системи;
- обстежувати стан сечостатевої системи;
- оцінювати стан внутрішньоутробного розвитку плода за даними розрахунку маси плоду та аускультация його серцебиття.

2. Призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого та оцінювати їх результати.
3. Виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром.
4. Встановити найбільш вірогідний синдромний діагноз захворювання. здійснювати диференціальну діагностику захворювань.
5. Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.
6. Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.
7. Донести до пацієнта висновки щодо необхідного режиму перебування у стаціонарі. Нести відповідальність за забезпечення умов дотримання призначеного лікарем режиму при лікуванні захворювання.
8. Визначити характер харчування при лікуванні захворювань.
9. Вести медичну документацію щодо пацієнта (заповнювати медичну карту стаціонарного хворого, лист лікарських призначень, амбулаторну карту тощо).
10. Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу.
11. Вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації.

Тематичний план лекцій із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	К-ть год
	Модуль 1. Пропедевтика педіатрії	
	Змістовий модуль 1. Розвиток дітей	
1	Фізичний та психомоторний розвиток дітей різних вікових груп. Принципи і методи оцінки фізичного та психомоторного розвитку дітей. Семіотика порушень фізичного та психомоторного розвитку дітей. 1. Сучасні методи оцінки фізичного розвитку дітей. 2. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей різних вікових груп. 3. Принципи оцінки психомоторного розвитку у дітей різного віку. 4. Семіотика порушень психомоторного розвитку у дітей раннього віку. Інклюзивне навчання.	2
	Змістовий модуль 2. Вигодовування дітей	
2	Природне вигодовування немовлят. Значення годування груддю для здоров'я матері і дитини. Переваги природного вигодовування. Кількісний і якісний склад материнського молока. Імунологічна роль материнського молока. Методи розрахунку добового об'єму їжі та режиму харчування. Правила і техніка вигодовування. Прикорм і корекція харчування при природному та штучному вигодовуванні. Добова потреба дитини в жирах, вуглеводах і калоріях. 1. Сучасні методи ведення лактації та грудного вигодовування. 2. Переваги грудного вигодовування. 3. Кількісний і якісний склад грудного молока. Імунобіологічна роль материнського молока. 4. Методи розрахунку добового об'єму їжі, режим харчування дитини 1-го року життя. 5. Ознаки готовності дитини до введення прикорму. 6. Правила введення прикорму. 7. Рекомендована програма введення прикорму дітям першого року життя. 8. Потреба в білках, жирах, вуглеводах і енергії за добу при грудному вигодовуванні.	2
	Змістовий модуль 3. Анатомо-фізіологічні особливості, методика досліджень та семіотика захворювань у дітей	
3	Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання у дітей. Особливості ембріогенезу органів дихання і аномалії їх розвитку. Семіотика захворювань (бронхіти, пневмонії, плеврити, бронхіальна астма, бронхіоліт). Синдроми дихальних розладів і дихальної недостатності, основні клінічні прояви.	2

	1. Анатомо-фізіологічні особливості органів дихання у новонароджених. 2. Методика обстеження органів дихання (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). 3. Додаткові методи обстеження органів дихання у дітей різного віку. 4. Семіотика основних синдромів ураження органів дихання (обструктивний, рестриктивний та ін.). 5. Семіотика захворювань органів дихання у дітей (бронхіти, пневмонії, плеврити, бронхіальна астма, бронхіоліт). 6. Синдром дихальної недостатності.	
4	Вікові анатомо-фізіологічні особливості серцево-судинної системи у дітей. Методика обстеження серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених і набутих захворювань серця і судин у дітей. Особливості ЕКГ і ФКГ у здорових дітей різного віку. 1. Особливості кровообігу у плода. 2. Особливості кровообігу новонародженого. 3. Методика обстеження серцево-судинної системи у дітей. 4. Семіотика уражень серцево-судинної системи у дітей (набряки, втрата свідомості, серцебиття, біль в лівій половині грудної клітини). 5. Вроджені вади серця: класифікація, порушення гемодинаміки та симптоматика. 6. Семіотика набутих захворювань серця у дітей (міо-, ендо-, пери- та панкардит). 7. Особливості електрокардіограми та фонокардіограми у здорових дітей різних вікових груп.	2
5	Особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей (анемія, гострий та хронічний лейкоз, геморагічний васкуліт, тромбоцитопенічна пурпура, гемофілія та ін.) 1. Анатомо-фізіологічні особливості системи крові у дітей в різні вікові періоди. 2. Методи обстеження (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация, лабораторна діагностика та ін.) у дітей. 3. Клініко-гематологічна семіотика основних захворювань системи крові (анемія, лейкоз, лімфогранулематоз, гемофілія та ін.)	2
	Разом	10

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті

Робочою навчальною програмою не передбачено

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

№ п/п	Назва теми	Год
	Модуль 1. Пропедевтика педіатрії	
	Змістовий модуль 1. Розвиток дітей	
1.	Періоди дитячого віку, їх характеристика. Особливості і методика збирання анамнезу у дітей. Методика клінічного об'єктивного обстеження здорових і хворих дітей. Критерії оцінки загального стану хворих дітей. 1. Характеристика періодів дитячого віку. 2. Фактори, які формують здоров'я дитини в різні періоди розвитку: підготовчий період (планування вагітності); внутрішньоутробний період; інтранатальний період; постнатальне дитинство. 3. Методика клінічного обстеження здорової та хворої дитини. 4. Поняття «діагноз», «симптом», «синдром». 5. Критерії оцінки загального стану хворих дітей. 6. Сучасне поняття про здоров'я дитини.	2
2	Особливості періоду новонародженості. Фізіологічні і перехідні стани в періоді новонародженості. Первинний туалет і патронаж новонародженого. Догляд за	2

	новонародженими. 1. Особливості періоду новонародженості. 2. Первинний туалет новонародженого. 3. Передчасно народжена дитина, критерії зрілості. 4. Фізіологічні і транзиторні стани в періоді новонародженості.	
3	Фізичний розвиток дітей та антропометрія. Поняття про фізичний розвиток, значення його оцінки. Поняття про акселерацію розвитку дітей, основні гіпотези і механізми акселерації. Оцінка фізичного розвитку дітей. Методи оцінки фізичного розвитку дітей різного віку. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей. Фізичне виховання. 1. Фізичний розвиток – як показник здоров'я дитини. 2. Фактори, що впливають на фізичний розвиток дітей. 3. Методика проведення антропометричних вимірювань дітей різного віку (соматометрія). 4. Методи оцінки фізичного розвитку дітей. 5. Особливості оцінки фізичного розвитку новонародженої дитини. 6. Оцінка фізичного розвитку дітей різного віку з використанням методів: соматометричного; соматоскопічного; фізіометричного. 7. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей.	2
4	Психомоторний розвиток дітей. Поняття про психомоторний розвиток дітей, його особливості в різні періоди дитячого віку. Режим дня для дітей різного віку. Типи вищої нервової діяльності і фазові стани у дітей та їх значення для виховання. Оцінка психомоторного розвитку дітей. Особливості оцінки нервово-психічного розвитку новонародженого. Семіотика порушень нервово-психічного розвитку дітей. Елементи нервово-психічного виховання дітей раннього віку (розвиток емоцій, естетичне моральне виховання). 1. Особливості психомоторного розвитку новонародженої дитини. 2. Типи вищої нервової діяльності людини. Основні етапи її становлення в різні періоди дитячого віку. 3. Особливості психомоторного розвитку дітей в різні вікові періоди: грудного віку; переддошкільного віку; дошкільного віку; шкільного віку. 4. Режим дня дітей різного віку. 2. Рефлекси, за допомогою яких визначають психомоторний статус дитини першого року життя. 3. Чинники, які впливають на психомоторний розвиток сучасної дитини. 4. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей. 5. Групи психомоторного розвитку.	2
Змістовий модуль 2. Вигодовування дітей		
5	Природне вигодовування немовлят. Переваги природного вигодовування. Значення годування груддю для здоров'я дитини і матері. Методи розрахунку добового об'єму розрахунку та режиму харчування. 1. Сучасні методи ведення лактації та грудного вигодовування. 2. 12 принципів успішного грудного вигодовування згідно рекомендації ВООЗ та ЮНІСЕФ 3. Переваги грудного вигодовування. 4. Кількісний і якісний склад грудного молока. 5. Методи розрахунку добового об'єму їжі, режим харчування дитини 1-го року життя.	2
6	Прикорм та корекція харчування. 1. Ознаки готовності дитини до введення прикорму. 2. Правила введення прикорму. 3. Потреба в білках, жирах, вуглеводах, калоріях за добу при грудному вигодовуванні. 4. Алгоритм складання меню на день дітям першого року життя.	2
7	Штучне вигодовування дітей. Визначення поняття штучного вигодовування немовлят. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування дітей.	2

	1. Причини переведення дітей на штучне вигодовування. 2. Класифікація та переваги сучасних адаптованих сумішей. Стартові та подальші формули, вимоги до їх складу. Принципи адаптації коров'ячого молока. 3. Правила штучного вигодовування, режим годування. 4. Можливі помилки при штучному вигодовуванні. 5. Критерії оцінки ефективності штучного вигодовування. 6. Потреба в харчових інгредієнтах і енергії при штучному вигодовуванні. 7. Терміни введення страв прикорму при штучному вигодовуванні.	
8	Вигодовування дітей, старших 1 року. 1. Організація вигодовування дітей старших одного року. 2. Режим харчування дітей старших одного року в різні вікові періоди. 3. Потреби в білках, жирах, вуглеводах і калоріях на кг маси тіла для дітей старших 1 року 4. Основні вимоги до харчових інгредієнтів в раціональному харчуванні дітей старших 1 року. 5. Приблизний набір продуктів для дітей віком від 1 року до 3 років, для дітей дошкільного віку, молодшого і старшого шкільного віку. 6. Вимоги до складання меню дітям старших 1 року.	2
9.	Харчування хворих дітей. 1. Роль лікувального харчування при різних захворюваннях у дитячому віці. 2. Організація лікувального харчування дітей різних вікових груп. 3. Кількісний та якісний вміст білків, жирів та вуглеводів у лікувальному раціоні дітей, хворих на різні захворювання. Потреба в мінеральних речовинах та вітамінах. 4. Розподіл енергетичної цінності протягом дня (сніданок, обід, підвечірок, вечеря). 5. Характеристика лікувальних дієт (показання, цільове призначення, загальна характеристика, режим харчування, рекомендовані продукти і страви) при різних захворюваннях. 6. Лікувальні суміші в харчуванні немовлят.	
	Змістовий модуль 3. Анатомо-фізіологічні особливості, методика досліджень та семіотика захворювань у дітей	
10	Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей. Порушення ембріогенезу як основа природжених аномалій розвитку нервової системи. Методика клінічного неврологічного обстеження дітей. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей. Особливості спинномозкової рідини у дітей та семіотика її змін при патології. Догляд за дітьми з патологією нервової системи. 1. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи новонароджених 2. Методика обстеження нервової системи у дітей різного віку. 3. Алгоритм проведення люмбальної функції, враховуючи анатомічні особливості дитячого організму. 4. Особливості спинномозкової рідини здорових дітей різних вікових груп. 5. Семіотика менінгеального, енцефального, епілептичного, гідроцефального синдромів. 6. Семіотика змін ліквору при основних захворюваннях нервової системи у дітей (менінгіт гнійний та серозний, енцефаліт, гідроцефалія, ДЦП, поліомієліт). 7. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей (менінгіт, енцефаліт, гідроцефалія, ДЦП).	2
11	Морфологічні і функціональні особливості шкіри та її похідних у дітей. Особливості будови підшкірної клітковини. Методика дослідження. Загальна семіотика основних її змін. Семіотика захворювань шкіри і уражень підшкірної клітковини. 1. Морфологічні і функціональні особливості шкіри та її похідних у дітей. 2. Анатомо-фізіологічні особливості підшкірно-жирової клітковини у дітей. 3. Методика обстеження і семіотика уражень шкіри у дітей. 4. Семіотика уражень підшкірно-жирової клітковини (гіпотрофія, паратрофія, ожиріння).	

12	Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи у дітей. Методика дослідження та семіотика уражень кістково-м'язової системи 1. Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи у дітей. 2. Методика обстеження кістково-м'язової системи у дітей різного віку. 3. Методи дослідження м'язового тону у дітей різного віку. 4. Семіотика уражень м'язової системи у дітей (гіпотонія, гіпертонус, атонія, гіперкінези, спазмофілія). 5. Визначення ступеню розвитку мускулатури. 6. Основні симптоми ураження опірно-рухового апарату у дітей: - артралгії, деформації кісток, анкілози та рекурвація суглобів; - порушення ходи; - порушення постави. 7. Семіотика уражень кістково-м'язової системи при рахіті, сколіозі, дисплазії кульшових суглобів. 8. Профілактика порушень постави у дітей. Роль педіатра.	2
13	Анатомо-фізіологічні особливості, методика дослідження органів дихання у дітей. Особливості ембріогенезу органів дихання і аномалії їх розвитку. Огляд і пальпація органів дихання. Семіотика порушень. Методика клінічного обстеження органів дихання у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання дітей залежно від віку. 2. Проведення фізикальних методів обстеження у дітей різних вікових груп із захворюваннями органів дихання. 3. Доцільність проведення пальпації як методу обстеження органів дихання у дітей різного віку для сучасного лікаря-інтерніста.	2
14	Перкусія легень у дітей. Топографічна та порівняльна перкусія легень у дітей. Семіотика порушень. Аускультация легень у дітей 1. Особливості проведення перкусії органів дихання у новонароджених. 2. Методика проведення порівняльної та топографічної перкусії легень. 3. Патологічні зміни при різних захворюваннях органів дихання, які виявляються за допомогою перкусії (укорочений перкуторний звук, тупий, тимпанічний, коробковий та ін.). 4. Перкуторні симптоми при бронхоаденітах (симптоми Кораньї, Філатова, «чаші Філософова», Аркавіна), при ексудативному плевриті. 5. Загальні правила проведення аускультации. 6. Методика проведення аускультации легень у дітей. 7. Ослаблене, пуерильне, везикулярне, жорстке, бронхіальне дихання. 8. Додаткові дихальні шуми (хрипи, крепітація, шум тертя плеври). 9. Бронхофонія, семіотика змін при основних захворюваннях органів дихання.	2
15	Семіотика основних захворювань органів дихання у дітей. 1. Основні симптоми при захворюваннях органів дихання у дітей. 2. Семіотика захворювань органів дихання з бронхообструктивним синдромом. 3. Семіотика захворювань із синдромом зменшення дихальної поверхні: легенева ущільнення, синдром рідини в плевральній порожнині, синдром дихальної недостатності. 4. Семіотика основних захворювань органів дихання у дітей (обструктивний бронхіт, бронхіоліт, ексудативний плеврит, бронхіальна астма та ін.)	2
16	Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дітей, методика дослідження серцево-судинної системи у дітей. Ембріогенез серцево-судинної системи і вроджені аномалії серця та судин. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді. Огляд, пальпація серцево-судинної системи у дітей. 1. Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин в різні вікові періоди. 2. Кровообіг плода. Особливості кровообігу новонародженого. 3. Особливості збору анамнезу у дітей з патологією серця і судин. 4. Огляд, пальпація серцево-судинної системи. Властивості верхівкового поштовху.	2

	Основні характеристики пульсу. 5. Формула підрахунку артеріального тиску у дітей різних вікових груп.	
17	Перкусія серця у дітей різного віку. Аускультация серця у дітей. 1. Поняття абсолютної та відносної тупості серця. 2. Методика визначення меж відносної серцевої тупості у дітей. 3. Особливості орто- та сагітальної перкусії при визначенні лівої межі серця у дитини. 4. Ширина судинного пучка, поперечника серця. 5. Основні причини зміщення меж серця. 6. Особливості аускультативної картини новонароджених дітей. 7. Алгоритм аускультативної картини серця у дітей різного віку. 8. Тони серця, їх характеристика в нормі. Семіотика змін аускультативної картини. 9. Серцеві шуми, шум тертя перикарду.	2
18	Семіотика захворювань серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених та набутих захворювань серця у дітей. 1. Вроджені вади серця: класифікація, порушення гемодинаміки та симптоматика. 2. Семіотика набутих захворювань серця у дітей (міо-, ендо-, пери- та панкардит). 3. Синдром гострої судинної недостатності (непритомність, колапс, шок). 4. Синдром гострої серцевої недостатності: ступені важкості. 5. Догляд за хворими з патологією серцево-судинної системи: режим, особливості харчування, динамічне спостереження, лікувальна гімнастика. 6. Основні симптоми захворювань серцево-судинної системи у дітей (ціаноз, брадикардія, тахікардія, утруднене дихання, набряки, біль в ділянці серця, втрата свідомості). 7. Комплекс лабораторно-інструментальних методів обстеження при захворюваннях серцево-судинної системи у новонароджених дітей. 8. Особливості електрокардіограми у здорових дітей різного віку. 9. Показання та діагностичні можливості ехоКГ та фонокардіографії. 10. Моніторування ЕКГ за Холтером у дітей.	2
19	Анатомо-фізіологічні особливості системи крові у дітей різного віку. 1. Вікові особливості складу крові у дітей в різні вікові періоди. 2. Особливості кровотворення у дітей. 3. Фізіологічні особливості системи згортання крові у здорових дітей різного віку. 4. Методи обстеження (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация, лабораторна діагностика та ін.) у дітей. 5. Лабораторні методи дослідження крові.	2
20	Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний) та захворювань системи крові у дітей. 1. Основні симптоми, що вказують на захворювання системи крові у дітей (блідість шкіри, запаморочення, порушення смаку та апетиту, крововиливи, кровотечі, біль в кістках та ін.). 2. Семіотика основних захворювань системи крові у дітей (анемії, лейкози, гемофілія та ін.). 3. Семіотика змін загального аналізу крові при основних захворюваннях системи крові у дітей.	2
21	Анатомо-фізіологічні особливості органів системи травлення, методика дослідження. Методика клінічного обстеження органів травлення (огляд, пальпація, перкусія, аускультация). 1. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи у новонароджених. 2. Особливості проведення фізикальних методів обстеження органів травної системи у дітей в різні вікові періоди. 3. Пальпація та перкусія печінки з визначенням основних симптомів при захворюваннях гепатобіліарної зони у дітей. 4. Лабораторні та інструментальні методи обстеження травної системи. 5. Догляд за дітьми з ураженнями системи травлення.	2

22	Семіотика вроджених вад розвитку органів травлення у дітей. Пілороспазм та пілоростеноз. 1. Основні клінічні симптоми при пілороспазмі у дітей. Тактика педіатра. 2. Пілоростеноз. Семіотика, діагностичні критерії. Тактика педіатра. 3. Семіотика вроджених вад ШКТ, які найчастіше зустрічаються (ахалазія кардії, атрезія стравоходу, атрезія анусу, висока та низька кишкова непрохідність). 4. Сучасні методи профілактики вроджених вад травної системи дітей.	2
23	Семіотика основних захворювань органів травлення у дітей. Абдомінальний синдром. Семіотика печінкової недостатності. 1. Захворювання гастродуоденальної зони у дітей шкільного віку. Семіотика, профілактика. 2. Функціональні захворювання гепатобіліарного тракту. Тактика педіатра. 3. Догляд за дітьми із хронічними захворюваннями шлунково-кишкового тракту.	2
24	Анатомо-фізіологічні особливості імунної системи у дитячому віці. Семіотика уражень імунної системи у дітей. 1. Особливості стану клітинної та гуморальної ланок імунітету у дітей різного віку. 2. Основні показники імунограми здорових дітей різного віку. 3. Поняття пізнього імунного «старту» дитини. 4. Семіотика вродженої та набутої імунної недостатності.	2
25	Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у дитячому віці. Короткі відомості про ембріогенез органів сечової системи як основи природжених аномалій. Методика обстеження. 1. Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у новонароджених дітей. 2. Фізикальні методи обстеження сечовидільної системи здорових та хворих дітей різного віку (скарги, огляд, пальпація, перкусія, аускультация). 3. Особливості загального аналізу сечі залежно від віку. Дослідження сечі за Нечипоренко, Зимницьким та ін. 4. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїн-, еритроцит-, лейкоцит-, циліндрурія).	2
26	Семіотика найбільш поширених захворювань сечової системи. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду. 1. Основні симптоми ураження сечовидільної системи у дітей (набряки, нетримання сечі, болючі сечовипускання, відсутність сечі, зміна кольору сечі та ін.). 2. Семіотика основних захворювань сечовидільної системи у дітей (пієлонефрит, цистит, гострий гломерулонефрит та ін.). 3. Синдром гострої та хронічної ниркової недостатності. 4. Харчування дітей із захворюваннями нирок.	2
27	Курація хворих дітей для написання навчальної історії хвороб. Контроль практичних навичок	2
28	Анатомо-фізіологічні особливості ендокринної системи у дітей. Семіотика синдромів гіпо- і гіперфункції окремих ендокринних залоз та захворювань ендокринної системи у дітей. 1. Особливості функціонування ендокринних залоз у дітей різного віку. 2. Методика обстеження дітей з патологією ендокринної системи (огляд і пальпація щитоподібної залози, пальпація підшлункової залози). 3. Оцінка фізичного розвитку дітей у дітей з нанізмом або гігантизмом. 4. Додаткові методи дослідження у дітей з патологією ендокринної системи (аналіз сечі на цукор та ін.) 5. Семіотика синдромів гіпо- і гіперфункції окремих ендокринних залоз та захворювань ендокринної системи у дітей: гіпофізу; щитоподібної залози; паращитоподібних залоз; підшлункової залози; наднирників; статевих залоз. 6. Семіотика захворювань ендокринної системи у дітей (цукровий діабет, гостра і хронічна наднирникова недостатність, нанізм, гігантизм та ін.)	2
29	Захист навчальної історії хвороби.	2

30	Підсумковий модульний контроль	2
Разом		60

Самостійна робота

№п/п	Тема	К-ть год
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок, написання навчальної історії хвороби	39
2.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять, із зазначенням основних питань, що повинні бути вивчені	9
2.1	Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям в Україні 1. Лікувально-профілактична допомога дітям на сучасному етапі в світлі медичної реформи в Україні. 2. Роль лікаря-педіатра та сімейного лікаря в умовах сьогодення. 3. Організація роботи дитячого соматичного стаціонарного відділення. 4. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям в дошкільно-шкільних закладах.	1,5
2.2.	Енергетичний обмін. Білковий обмін у дітей. 1. Функція білка в організмі дітей. 2. Особливості білкового обміну у дітей різного віку. 3. Лабораторні показники порушень обміну білка у дітей. 4. Клінічні ознаки дефіциту білка в організмі дитини	1,5
2.3	Вуглеводний обмін у дітей. Ліпідний обмін у дітей. 1. Поняття асиміляції, синтезу, дисиміляції. 2. Особливості вуглеводного та ліпідного обмінів в різні вікові періоди дитячого віку. 3. Семіотика порушень вуглеводного та ліпідного обмінів у дітей.	1,5
2.4	Водно-електролітний та кислотно-лужний обмін у дітей. 1. Водні сектори організму дітей в нормі, їх розрахунку. 2. Добова потреба організму дітей у воді та електролітах, методика обчислень. 3. Симптоми порушення водно-електролітного обміну у новонароджених. 4. Види дегідратацій.	1,5
2.5	Вітаміни, їх значення для розвитку дитини. 1. Вітаміни, їх значення для розвитку дитини. 2. Семіотика гіпо- та гіпервітамінозів у дітей. 3. Сучасні підходи до профілактики рахіту у дітей раннього віку.	1,5
2.6	Змішане вигодовування немовлят. Первинна та вторинна гіпогалактія. Симптоми. Профілактика гіпогалактії. Причини переведення дітей на частково (змішане) грудне вигодовування. Сучасні вимоги до штучних замінників материнського молока, що використовуються для частково грудного (змішаного) вигодовування Правила і техніка введення докорму.	1,5
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	2
Разом:		50

Індивідуальні завдання – не передбачені програмою

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового модульного контролю

1. Визначення педіатрії як науки.
2. Основні періоди становлення і розвитку педіатрії в Україні.
3. Структура лікувально-профілактичних закладів України.
4. Характеристика періодів дитячого віку.
5. Особливості періоду новонародженості.
6. Поняття зрілості та недоношеності.
7. Фізіологічні стани новонароджених.

8. Визначення понять «фізичний розвиток дитини», «акселерація розвитку дітей», «гармонійність фізичного розвитку».
9. Основні антропометричні показники, необхідні для оцінки стану фізичного розвитку дитини.
10. Формули для визначення належних віку параметрів фізичного розвитку.
11. Показники психомоторного розвитку у дітей різного віку.
12. Етапи становлення мовної функції дитини.
13. Типи вищої нервової діяльності і фазові стани дітей, їх значення для виховання.
14. Семіотика порушень нервово-психічного розвитку дітей.
15. Визначення і переваги природного вигодовування.
16. Поняття про «вільне вигодовування», його форми і показання до призначення.
17. Кількісний і якісний склад материнського молока.
18. Режим і харчування жінки-годувальниці. Труднощі при годуванні груддю.
19. Методи розрахунку добового об'єму їжі та режиму харчування дітей різного віку
20. Підгодовування (прикорм) і корекція харчування дітей, які перебувають на природному вигодовуванні.
21. Потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при природному вигодовуванні.
22. Особливості вигодовування недоношених новонароджених.
23. Поняття штучного вигодовування немовлят.
24. Класифікація та характеристика молочних сумішей для штучного вигодовування немовлят.
25. Потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при штучному вигодовуванні.
26. Форми і ступені гіпогалакції (первинна, вторинна, рання і пізня).
27. Профілактика гіпогалакції і маститу.
28. Доповнене вигодовування. Техніка і правила догодовування.
29. Потреба дітей старших одного року в білках, жирах, вуглеводах та енергії.
30. Особливості раціону та режиму харчування дітей старших року.
31. Поняття про лікувальне харчування дітей.
32. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у дітей різного віку.
33. Особливості спинномозкової рідини у дітей різного віку.
34. Семіотика менінгеального, енцефалітичного та судомного синдромів.
35. Семіотика основних захворювань нервової системи у дітей (менінгіт, енцефаліт, гідроцефалія, ДЦП). Семіотика змін ліквору.
36. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри та її похідних у дітей різного віку.
37. Методика обстеження шкіри у дітей. Семіотика уражень шкіри.
38. Анатомо-фізіологічні особливості підшкірної клітковини у дітей різного віку. Методика обстеження ПЖК та семіотика її уражень.
39. Анатомо-фізіологічні особливості будови м'язової системи у дітей різного віку. Методика обстеження м'язової системи.
40. Семіотика уражень м'язової системи у дітей (гіпотонія, гіпертонус, ДЦП, спазмофілія, гіперкінези, параплегія).
41. Анатомо-фізіологічні особливості кісткової системи у дітей різного віку. Методика обстеження та семіотика основних уражень при рахіті, сколіозі, вродженому вивиху кульшового суглобу.
42. Анатомо-фізіологічні особливості дихальної системи у дітей залежно від віку.
43. Кашель та його характеристика при захворюваннях дихальної системи у дітей.
44. Аускультация легень у дітей різного віку. Семіотика змін.
45. Види хрипів, механізм їх виникнення, крепітація та шум тертя плеври.
46. Семіотика основних захворювань органів дихання у дітей (гострий бронхіт, обструктивний бронхіт, бронхіоліт, ексудативний плеврит, пневмонії, бронхіальна астма).
47. Ембріогенез серцево-судинної системи. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді.
48. Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дітей залежно від віку.
49. Основні скарги дітей з захворюваннями серцево-судинної системи.
50. Характеристика пульсу у дітей залежно від віку в нормі. Можливі причини порушення пульсу, дефіцит пульсу.

51. Поняття про верхівковий поштовх, серцевий поштовх та «котяче муркотіння».
52. Відносні межі серця у дітей залежно від віку в нормі та при патології.
53. Аускультативна картина при вислуховуванні серця у здорових дітей залежно від віку.
54. Диференційна діагностика функціонального та органічного серцевого шуму.
55. Семіотика вроджених та набутих вад серця у дітей.
56. Особливості ЕКГ у здорових дітей різного віку.
57. Анатомо-фізіологічні особливості травної системи у дітей.
58. Методика обстеження травної системи (огляд, пальпація, перкусія, аускультация).
59. Пілоростеноз і пілороспазм, семіотика, диференціальна діагностика.
60. Синдром мальабсорбції.
61. Анатомо-фізіологічні особливості сечовидільної системи у дітей різного віку.
62. Методика обстеження сечовидільної системи (огляд, пальпація, перкусія).
63. Особливості загального аналізу сечі залежно від віку, дослідження за Нечипоренко, Зимницьким, критерії оцінки.
64. Семіотика циститу, пієлонефриту, гломерулонефриту.
65. Особливості кровотворення у дітей.
66. Критерії оцінки периферійної крові здорової дитини залежно від віку.
67. Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний).
68. Клініко-гематологічна характеристика гострого та хронічного лейкозу.
69. Особливості функціонування ендокринних залоз у дитячому віці.
70. Анатомо-фізіологічні особливості, методика обстеження ендокринної системи у дітей різного віку.
71. Семіотика гіпо- та гіперфункції окремих ендокринних залоз у дітей.
72. Особливості стану клітинного та гуморального ланок імунітету у дітей різного віку.
73. Семіотика гіпо- та гіпервітамінозів у дітей.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю

1. Збір анамнезу у дитини та її батьків.
2. Оцінка загального стану хворої дитини.
3. Обстеження новонародженої дитини.
4. Оцінка фізичного розвитку дитини з застосуванням методів формул, стандартно-сигмальних та центильних таблиць.
5. Оцінка психомоторного розвитку дитини.
6. Складання раціону харчування здоровим дітям різного віку.
7. Оцінка стану вегетативної нервової системи.
8. Дослідження координації рухів.
9. Перевірка менінгеальних симптомів.
10. Оцінка ліквору, інтерпретація змін.
11. Огляд шкіри та слизових оболонок у дітей.
12. Огляд підшкірно-жирової клітковини.
13. Пальпація шкіри та підшкірної клітковини: визначення вологості, температури і товщини складки шкіри, товщини підшкірної основи тощо.
14. Огляд при обстеженні кістково-м'язової системи дітей.
15. Пальпація як метод обстеження кістково-м'язової системи. Пальпація тім'ячок.
16. Оцінка постави дитини.
17. Оцінка тону м'язів, інтерпретація.
18. Дослідження для встановлення вродженого вивиху стегна.
19. Загальний огляд дитини із захворюванням дихальної системи.
20. Підрахунок частоти дихання у дітей різного віку.
21. Пальпація грудної клітки у дитини з захворюваннями органів дихання.
22. Порівняльна перкусія легень.
23. Топографічна перкусія легень.
24. Перкуторні симптоми бронхоаденіту.

25. Аускультация легень.
26. Оцінка аускультативних феноменів.
27. Загальний огляд дитини із захворюванням серцево-судинної системи.
28. Оцінка характеристик пульсу дитини.
29. Пальпація серцевого, верхівкового поштовхів.
30. Визначення за допомогою перкусії відносних та абсолютних меж серця.
31. Вимірювання та інтерпретація артеріального тиску у дітей різного віку.
32. Аускультация серця.
33. Загальний огляд дитини із захворюванням травної системи.
34. Поверхнева і глибока пальпація живота у дітей.
35. Пальпація печінки.
36. Перкусія і аускультация черевної порожнини у дітей.
37. Фізикальні методи обстеження травної системи при апендициті, панкреатиті, холециститі.
38. Огляд дитини із захворюванням сечовидільної системи.
39. Пальпація нирок і сечового міхура.
40. Перкусія сечового міхура, симптом Пастернацького.
41. Інтерпретація загального аналізу сечі залежно від віку, результатів аналізу сечі за Нечипоренко, Зимницьким.
42. Огляд як метод обстеження системи крові.
43. Пальпація селезінки.
44. Перкусія кісток у дітей із захворюваннями системи крові.
45. Інтерпретація змін в загальному аналізі крові.
46. Огляд, пальпація щитоподібної залози.
47. Методика оцінки статевого розвитку дитини.
48. Огляд та пальпація лімфатичних вузлів у дітей.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий модульний контроль

Система поточного та підсумкового оцінювання

Оцінка здобувача освіти відповідає відношенню встановленого при оцінюванні рівня сформованості професійних і загальних компетентностей до запланованих результатів навчання (у відсотках). При цьому використовуються стандартизовані узагальнені критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти. «Положення про організацію і методику оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти в Полтавському державному медичному університеті» https://www.pdmu.edu.ua/storage/department-npr/docs_links/NMQ6RVrpAGYuKpw1JoSJJaApnMMMwbKdxQN9FC2hu.pdf

Оцінка поточної успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи здобувача вищої освіти як під час підготовки до заняття, так і під час заняття) за критеріями, які доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку вивчення відповідної дисципліни. Конвертація поточної оцінки, виставленої за традиційною 4-бальною шкалою, в багатобальну на кожному занятті не проводиться.

Конвертація сумарної оцінки поточної успішності за модуль проводиться лише після поточного заняття, що передуює підсумковому модульному контролю. Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимальний бал поточної успішності - 120 балів) проводиться за наступним алгоритмом:

- підраховується середня оцінка здобувача вищої освіти за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);
- середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану здобувачем вищої освіти;
- для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль використовується таблиця 2.

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності, яку повинен отримати здобувач вищої освіти, для всіх модулів усіх дисциплін усіх кафедр є єдиною і складає 72 бала.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти, що передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, що виносяться до позааудиторної самостійної роботи і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при підсумковому модульному контролі.

Підсумковий модульний контроль здійснюється на останньому занятті залікового модулю. До ПМК допускаються здобувачі вищої освіти, які набрали необхідну мінімальну кількість балів впродовж поточного контролю (середній бал успішності 3,0 і вище, або конвертована сума балів не меншу за мінімальну – 72 бали), не мають невідпрацьованих пропусків лекційних та практичних занять, засвоїли теми винесені для самостійної роботи в межах модуля.

Складання ПМК проводиться в письмовій формі.

Білету до ПМК з дисципліни «Пропедевтика педіатрії» мають таку структуру:

1. Тести першого рівня в кількості 20, які контролюють теоретичні знання по всіх темах модуля і мають одну правильну відповідь. Правильна відповідь на кожний тест оцінюється в 1 бал ($20 \times 1 = 20$ балів).

2. 5 ситуаційні задачі, кожна з яких має два питання. Правильна відповідь на кожне питання оцінюється в 5 балів, тобто, за кожну задачу здобувач вищої освіти може отримати по 10 балів ($5 \times 2 = 10$ балів за задачу, тобто 5 задач – 50 балів).

3. 2 завдання з лабораторних методів дослідження (інтерпретація аналізу крові та сечі). Кожна навичка оцінюється в 0-5 балів (тобто 2 завдання – 10 балів).

Кількість балів, яку може набрати здобувач вищої освіти за результатами підсумкового модульного контролю: максимальна – 80, мінімальна – 50.

Методи навчання

- вербальні (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж);
- наочні (спостереження, демонстрація);
- репродуктивні, в основу яких покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- метод проблемного викладу, який полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. Цей метод реалізується шляхом навчання на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- частково-пошукові або евристичні, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності;
- дослідницькі, сутність яких полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності здобувачів вищої освіти шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань;
- методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань здобувачами вищої освіти (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація).

Застосовуються на практичних заняттях дискусія, дебати, мозковий штурм. Метою дискусії є розвиток навичок творчого мислення, виховання культури спілкування, розвиток комунікативних навичок, а також розширення і поглиблення наявних і засвоєння нових знань. Дискусія сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу. Мозковий штурм (мозкова атака – брейнсторминг) – методика групового рішення задач, при якій всі висловлюють ідеї та можливі рішення проблеми.

Форми та методи оцінювання

Методи контролю: усний контроль; письмовий контроль; тестовий контроль; практична перевірка; самоконтроль; самооцінка.

Форми контролю: попередній; поточний; підсумковий модульний контроль.

Методичне забезпечення

1. Силабус освітньої клмпоненти
2. Мультимедійні презентації лекцій з дисципліни.
3. Алгоритми для оволодіння професійними вміннями та навичками.
4. Тестові завдання для контролю змістовних модулів.
5. Тестові завдання для підсумкового модульного контролю.

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ):

1. Фесенко М.Є., Похилько В.І., Цвіренко С.М. Хворий малюк Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладах освіти III-IV рівнів акредитації. Полтава. – АСМЕ, 2019. 428с.
2. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. видання. Київ: ВСВ «Медицина», 2019. – 426 с.
3. Пропедевтична педіатрія: підруч. для студ. ВМНЗ IV р. а. / В. Г. Майданник, В. Г. Бурлай, О.З. Гнатейко [та ін.] ; за ред. В. Г. Майданника ; М-во охорони здоров'я України. - Вид. 2-е, випр. та допов. - Вінниця : Нова Книга, 2018. - 871 с. : іл., табл. - Бібліогр. в кінці розд.

Додаткова:

1. Катілов О.В., Дмитрієв Д.В., Дмитрієва К.Ю., Макаров С.Ю. Клінічне обстеження дитини. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 518с.
2. Ткаченко С., Поцюрко Р., Беш Л. Педіатрія з курсом інфекційних хвороб та основами імунопрофілактики. – Київ: Медицина, 2021. – 592с.
3. Курдюмова Н.О., Поліщук Т.Г., Пашко О.А., Чернявська Ю.В., Таран В.В. Практичні навички в педіатрії. Навчальний посібник. – Київ: ВСВ «Медицина», 2018. – 295с.

Інформаційні ресурси:

[Здобувачу \(pdmu.edu.ua\)**](http://pdmu.edu.ua)

Накази МОЗ <https://moz.gov.ua/nakazi-moz>

Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

З тем «Загальний огляд хворого»

<http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>

<http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>

Розробники:

к.мед.н., доц. Світлана Цвіренко

к.мед.н., доц. Юлія Чернявська

к.мед.н., доц. Наталія Гасюк